

**Κέντρο Ημέρας για την Πρόληψη της Αυτοκτονίας
&
Γραμμή Παρέμβασης για την Αυτοκτονία 1018**

21 Σεπτεμβρίου 2016

Ακόμη μία αυτοκτονία ενοίκου Μονάδας Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης

Οι ευθύνες διαχείρισης περιστατικών υψηλής επικινδυνότητας

Με αφορμή είδηση σχετικά με την αυτοκτονία ενοίκου Μονάδας Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης σε συνέχεια εξιτηρίου του από δημόσια ψυχιατρική κλινική, οφείλουμε, για ακόμη μία φορά και, δεδομένης της εξειδίκευσης του Κέντρου Ημέρας για την Πρόληψη της Αυτοκτονίας, να επισημάνουμε τα παρακάτω.

Ένα περιστατικό αυτοκτονίας, ιδίως ενοίκου προστατευμένης δομής, Μονάδας Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης, δεν μπορεί να παραμένει αδιερεύνητο. Είναι κρίσιμη η ανάδειξη εκείνων των μέτρων και διαδικασιών που θα μπορούσαν να έχουν λειτουργήσει άμεσα προληπτικά και αποτρεπτικά στη συγκεκριμένη αυτοκτονία.

Δυστυχώς, ακόμη, οφείλουμε να επισημάνουμε το γεγονός της πρόσφατης εξόδου του αυτόχειρα από δημόσια ψυχιατρική κλινική, όπου είχε νοσηλευθεί επί 20ημέρου με αυτοκτονικό ιδεασμό και από την οποία πήρε εξιτήριο μόλις 5 ημέρες πριν την αυτοκτονία του.

Όπως είναι γνωστό, τουλάχιστον το 90% των ατόμων που αυτοκτονούν πάσχουν από κάποια ψυχική διαταραχή. Η κλινική εικόνα του συγκεκριμένου αυτόχειρα θεωρήθηκε βελτιωμένη κατά τη νοσηλεία του και γι' αυτό άλλωστε ο θεράπων ιατρός γνωμάτευσε την ολοκλήρωσή της. Θεωρητικά, θα βρισκόταν σε ένα καθεστώς διασφάλισης της ιατρικής του παρακολούθησης. Ωστόσο, και δεδομένης της αυτοκτονίας, θα πρέπει τελικά να αναζητηθούν οι ευθύνες των εμπλεκόμενων επαγγελματιών υγείας, σε όποιο μέτρο αυτές υπάρχουν, για έναν θάνατο που πιθανώς θα μπορούσε να έχει προληφθεί.

Όπως έχουμε πολλαπλά τονίσει, το 95% των αυτοκτονιών θα μπορούσαν να έχουν προληφθεί. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η διενέργεια μίας ψυχολογικής αυτοψίας μπορεί να αναδείξει εκείνα τα μέτρα πρόληψης που θα μπορούσαν να ελαχιστοποιήσουν τις πιθανότητες να συμβεί ξανά κάτι αντίστοιχο. Παράλληλα, η εφαρμογή μίας τέτοιας

**Κέντρο Ημέρας για την Πρόληψη της Αυτοκτονίας
&
Γραμμή Παρέμβασης για την Αυτοκτονία 1018**

διαδικασίας θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση των συναισθηματικών και επαγγελματικών επιπτώσεων στους/στις εργαζόμενους/-ες της Μονάδας, παρέμβαση η οποία θα έχει πολλαπλά οφέλη.

Στο Κέντρο για την Πρόληψη της Αυτοκτονίας, ως εξειδικευμένοι, στο εν λόγω αντικείμενο, επαγγελματίες υγείας, δυστυχώς, λαμβάνουμε συχνά γνώση ανάλογων περιστατικών. Αυτοκτονίες που συμβαίνουν πολύ σύντομα μετά τη νοσηλεία σε ψυχιατρική κλινική, αυτοκτονίες ασθενών σε ψυχιατρική παρακολούθηση, αδυναμία διάγνωσης αυτοκτονικού ασθενούς και μη νοσηλεία ατόμων που τελικά αυτοκτονούν. Θεωρούμε κρίσιμη πλέον την ανάδειξη των ευθυνών ψυχιάτρων σε περιστατικά αυτοκτονίας, δεδομένου ότι διεθνώς εφαρμόζεται η νομική έννοια της προβλεψιμότητας μίας αυτοκτονίας προκειμένου να προσδιοριστεί η σχετική ιατρική αμέλεια.

Στις περιπτώσεις αυτοκτονίας, η προβλεψιμότητα έχει άμεση σχέση με την επαρκή αξιολόγηση του κινδύνου αυτοκτονίας και της εφαρμογής των κατάλληλων μέτρων ασφαλείας που βασίζονται σε αυτήν την εκτίμηση. Πολύ απλά, λοιπόν, ερευνάται αν ο θεράπων ψυχίατρος, με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες γνώριζε ή θα έπρεπε να γνωρίζει ότι ο ασθενής βρίσκεται σε κίνδυνο αυτοκτονίας και ποια μέτρα τελικά έλαβε για την αντιμετώπιση αυτού του κινδύνου.

Αυτή η αξιολόγηση του κατά πόσον ο ψυχίατρος έχει ανταποκριθεί στα πρότυπα της φροντίδας ενός αυτοκτονικού ασθενή, ο οποίος είτε αυτοκτονεί είτε αποπειράται να αυτοκτονήσει, εξετάζει ορισμένους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των ακόλουθων:

- Αν υπήρξε επαρκής αναγνώριση και αξιολόγηση του κινδύνου αυτοκτονίας και των προστατευτικών παραγόντων του ασθενούς με αυτοκτονική συμπεριφορά
- Αν αναπτύχθηκε ένα ορθό θεραπευτικό πλάνο σύμφωνα με τις κλινικές ανάγκες του ασθενούς
- Αν το θεραπευτικό πλάνο εφαρμόστηκε κατάλληλα (όχι αμελώς) και τροποποιήθηκε σύμφωνα με μία διαρκή αξιολόγηση της κλινικής εικόνας του ασθενούς

**Κέντρο Ημέρας για την Πρόληψη της Αυτοκτονίας
&
Γραμμή Παρέμβασης για την Αυτοκτονία 1018**

- Αν ο θεράπων ψυχίατρος ήταν επιστημονικά ενήμερος σχετικά με την αξιολόγηση και θεραπεία της αυτοκτονικής συμπεριφοράς
- Αν η έγγραφη τεκμηρίωση στον ιατρικό φάκελο του ασθενούς αποδεικνύει ότι εφαρμόστηκαν τα απαραίτητα θεραπευτικά πρωτόκολλα αναφορικά με την εξέταση, θεραπεία και συνεχιζόμενη παρακολούθηση του ασθενούς

Η άμεση χρονική περίοδος μετά τη νοσηλεία αυτοκτονικού ασθενή θεωρείται ιδιαίτερα κρίσιμη και γι' αυτό απαιτείται η διασφάλιση από το θεράποντα ψυχίατρο τόσο της εντατικής παρακολούθησης του ασθενούς όσο και η πλήρης ενημέρωση των μελών του περιβάλλοντός του, προκειμένου να επιτευχθεί η κατά το δυνατόν υψηλότερου βαθμού προστασία του. Η μη διασφάλιση της συνέχισης της κατάλληλης θεραπείας και παρακολούθησης του αυτοκτονικού ασθενή, διεθνώς, μπορεί να θεωρηθεί ιατρική αμέλεια ("malpractice") με τις σχετικές συνέπειες.

Η αυτοκτονία δεν είναι ένα μοιραίο γεγονός, μπορεί να προληφθεί. Σε αυτή τη βάση, χωρίς κόστος, αλλά με σαφή συναίσθηση της ευθύνης των ειδικών, των αρχών και τελικά, της κοινωνίας, απαιτείται η ανάληψη συγκεκριμένων πρωτοβουλιών για την υλοποίηση ουσιαστικών παρεμβάσεων προστασίας της ανθρώπινης ζωής.

Κέντρο Ημέρας για την Πρόληψη της Αυτοκτονίας & Γραμμή Παρέμβασης για την Αυτοκτονία 1018

Η ΚΑΙΜΑΚΑ είναι ένας κοινωνικός φορέας, μη κυβερνητικός οργανισμός που ιδρύθηκε το 2000 και δραστηριοποιείται τόσο στην παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας όσο και στην υλοποίηση προγραμμάτων κοινωνικής ενσωμάτωσης αποκλεισμένων πληθυσμιακών ομάδων στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Σε ένα πρώτο επίπεδο οι δράσεις και τα προγράμματα του φορέα στοχεύουν στην πολύπλευρη ενδυνάμωση των κοινωνικά αποκλεισμένων στις κατευθύνσεις: της υιοθέτησης ενεργού ρόλου απέναντι στη ζωή, της υπεύθυνης διεκδίκησης των δικαιωμάτων, της σταδιακής αυτονομίας και της ισότιμης ένταξης στον κοινωνικό ιστό.

Απώτεροι στόχοι των δράσεων του φορέα αποτελούν:

- Η ανάπτυξη του ανθρώπινου και κοινωνικού κεφαλαίου για την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού.
- Η ισότητα των ευκαιριών πρόσβασης και απολαβής των κοινωνικών αγαθών
- Η προαγωγή της ψυχικής υγείας
- Η αύξηση της κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης

Η ΚΑΙΜΑΚΑ λειτουργεί από το 2007, τη Γραμμή Παρέμβασης για την Αυτοκτονία με το νούμερο 1018. Η Γραμμή λειτουργεί σε εικοσιτετράωρη βάση, 7 ημέρες την εβδομάδα και δέχεται κλήσεις από κινητό ή σταθερό τηλέφωνο, από όλες τις περιοχές της Ελλάδας, με αστική χρέωση. Οι κλήσεις είναι ανώνυμες και εμπιστευτικές.

Απευθύνεται σε:

- Άνθρώπους που σκέφτονται να αυτοκτονήσουν
- Άνθρώπους που έχουν αποπειραθεί να αυτοκτονήσουν στο παρελθόν
- Άνθρώπους με αυτοκαταστροφική συμπεριφορά
- Άνθρώπους που βιώνουν την απώλεια ή ανησυχούν για κάποιο δικό τους άνθρωπο

Η Γραμμή Παρέμβασης για την Αυτοκτονία εντάσσεται από τον Απρίλιο του 2012 στο πλαίσιο του Κέντρου Ημέρας για την Πρόληψη της Αυτοκτονίας, το οποίο λειτουργεί από την ΚΑΙΜΑΚΑ, με την υποστήριξη του Υπουργείου Υγείας. Στο Κέντρο Ημέρας για την Πρόληψη της Αυτοκτονίας, ειδικά εκπαιδευμένοι, επαγγελματίες ψυχικής υγείας αναλαμβάνουν την θεραπευτική αντιμετώπιση ατόμων που έχουν εκδηλώσει αυτοκτονική συμπεριφορά. Επίσης, η ΚΑΙΜΑΚΑ αναπτύσσει ένα σύνολο δράσεων εκπαίδευσης, ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης καθώς και ερευνητικό έργο, ενώ συμμετέχει, ως οργανωτικό μέλος, και εθνικός αντιπρόσωπος φορέας, στη Διεθνή Ένωση για την Πρόληψη της Αυτοκτονίας (International Association for Suicide Prevention - IASP), φορέας ο οποίος αποτελεί το ανώτερο όργανο για την κατάρτιση στρατηγικών στον τομέα της πρόληψης αλλά και των ερευνητικών διαδικασιών, σε καθεστώς συνηγορίας με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας.